

K Ö Ş E M D E N

41 YIL SONRA

Yazan: Hasan - Ali YÜCEL

19 Mayıs, milli tarihimizin dönem başlarından biri. Kırk bir yıl sonra yine taptaze bir hâtura. Hâki elbisesinin içinde, genç vücudünün bütün çevikliği ve zarafeti henüz kapanmamış gözlerimize akse-den Mustafa Kemal'in gözlerine bakıyoruz. Derinliklerine Karadeniz'in fırtınalı dalgalarından haşmet ve kudret dolmuş bu gözlerde çökmüş Osmanlı devletinin batma gölgelerinden eser yok; fakat doğacak bir milletin, bir istikbalin, yeni bir hayat ve hürriyetin her yanı aydınlığa kavuşturan, yakacak kadar ısıtan güneşi var.. Bugün de o nurun ışığında, bugün de o hararetin havamızı dolduran sıcaklığında yaşıyoruz. O ne bitmez, tükenmez hayat kaynağı imiş.

19 Mayıs, küçük bir tekneden büyük bir hakikatin vatana doğduğu gündür, Evet, bir doğuş günü. Bir milletin, ölmediğini ispat ettiği her gün, bir doğuş günüdür. İlk bakışta herkes bunu göremez; nitekim görmemiştir. Bu işbete ermek için gönül gözü çapaklanmamış olmalıdır. Onu vatana ihanetle suçlandırıp idama mahkûm edenler, elbette kördüler. O ne istiyordu? Millet için hürriyet, devlet için istiklâl. Körler indinde eürmü buydu. Fakat gönül gözü açık olanlar için onun bu dileklerinde, düşmana kendini teslim etmiş insanlara karşı haklı bir direnmenin gerçeği vardı. Mustafa Kemal, Sakarya Harbinde değil, 19 Mayıs 1919 günü, Türklere Başbuğ olmuştur.

19 Mayıs, Mustafa Kemal'in Samsun'da vatan toprağına ayağını attığı anın tarihidir. İstiklâl mücadelesi, bu andan başlar. O gün vatanında yaşayanlar ve o günden bugüne yaşamış olanlar, bu kutsal savaşın getirdiği nimetlerdedir ki, şereflerini, hayatlarını, kısa deyişle her şeylerini var tutabilmişlerdir. Mustafa Kemal, vatan sevgisinden hızını alan bir vicdan, gerçekleri olduğu gibi gören bir zekâ, ilhamını millettan alan bir iradeyi. Kendi benliğinde Türklüğü, Türklükte kendini bulma sırrına ermişti. Dehâsi, bunda, bu buluşta. Beşeriliği içinde onu bize beşer üstü gösteren, bu üç kuvveti bir araya getirebilmesidir.

Büyük Nutuk, şu cümle ile başlar:

«1836 (1919) senesi Mayısının 19 uncu günü Samsun'a çıktım.»

Sanki o tarihten önce milli mücadele konusunda hiç bir şey olmamış, hiç bir şey yapmamış gibi neden Samsun'la istiklâl savaşı destanının kapısını açmıştır?

Bu çıkış olayının öncesindeki en önemli tarihî vaka, onun kendi varlığıdır. Bu böyledir; hem Türk için, hem Atatürk için... Otuz sekiz yaşındaki bu genç kumandanın kendi kendini bu derece tehlikeli, güç bir misyona hazırlaması ve hazır bulması, basit bir cüret olgusu olamazdı. Adım adım, Bin-gazi kumları üstünden Çanakkale siperlerine, oradan Yıldırım Ordularının başına atılan bu kartal ruh, o uçuşlarıyla kanatlarına, daha geniş ufuklarda cevelân edebileceği kudreti bile bile kazandırmıştı, O da açıkça anlıyordu ki, Samsun'a çıkarken hayali bir maceraya değil, teferruatını tasarladığı, çıkışında çıkacak ihtimalleri ve tesadüfleri alt etmeye karar verdiği bir dâvaya besmele çekiyordu,

Millî Mücadele tarihi, sadece Ankara'ya gelise kadar olan safhası bile gözönüne getirildiği zaman, bu otuz sekiz yaşındaki insanın etrafını hakikate inandırmak için neler çektiği kolayca kavranabilir. En yakın ve samimi arkadaşlarına dahi gerçek durumu anlatmak için uğramadığı güçlük kalmamıştır. Onu dinlemiyenler, istisnasız aldanmışlardır. O bütün bu güç-

lükleri sineye çekmiş; yazmaktan ve söylemekten bıkmamış; sert mizacına rağmen sabrın en yüksek mertebesine erip yumuşak davranmaya muvaffak olmuştur. Sibirya ile inanın farkını görmek isteyenler, 1919 ile 1923 arasındaki Atatürk'ün fikir ve hareketlerini takip etsinler. Atatürk'ün ruhu, çeliktendi ve çelik suplesinde idi.

O, Samsun'a çıktığı zaman 38 yaşında idi, dedim. Ya o gün 18 yaşında olan Türk çocukları bugün kaç yaşındadırlar? 18 e 41 ri katarsanız, demek, 60 ın kapısında. Yani öldüğü yaştaki Atatürk'den bile büyük... Bugün 18 yaşında olanlar da bir o kadar sene sonra aynı yaşlara gelecekler. Bu tarihi hesap, milli görevler önünde vicdan murakabesi yapmada en doğru bir miyandır. «O ne yaptı, ben ne yaptım; o ne yapmayı düşünmüştü, ben ne yapmayı düşünüyorum?» Bu sorunun içinde Türk olarak doğmuşların hayat programı gizlenmiş durur. Türk milli ide alisinin temeli bundadır. İnsani hedeflere yüz döndürecek yetişme ve yetiştirme ülküsü, bu temele dayanır.

«Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin icabına bakıldı, İstanbul'a getirilecek» diye o günün siyaset adamları birbirlerini müjdelirken Mustafa Kemal, paşalığını da bırakıp «bu tarihten sonra resmi sıfat ve selâhiyetlerinden soyunarak, yalnız milletin şefkat ve civanmertliğine güvenerek ve onun bitmez feyiz ve kudret menbaından ilham ve kuvvet alarak, vicdani vazifesine devam» kararını aldı. Bu karar safha safha gerçekleşmiştir. Samsun'a çıkışından beş ay sonra Sivas'tan eski arkadaşı merhum Yunus Nadi'ye yazdığı telgraftaki şu cümlelerde bu gerçekleşmenin temeli görülür ve sesi duyulur:

«Attığımız, hatve tesadüfi değil; amiyk düşüncelere ve metin esaslara ve umum milletin muntazam teşkilâta tâbi hakiki kuvvetine ve azm-i iradesine dayanmaktadır. Millet, hâkimiyetini bütün vânasıyla bütün cihana tanıttırma-ya katî karar vermiştir.»

Haller ve şartlar ne olursa olsun her zaman her Türk, 41 yıl önce olmuş bu tarihî olaylarda sade mazisini değil, istikbalini de görür. Milletçe var olmak ve var kalmak için hürriyet ve istiklâlini her şeyden aziz bilerek milli benliğini her zaman canlı ve diri tutar. Bu güvendir ki, tarihimizin en müşkül anlarında milleti ümit içinde yaşatmıştır, onu, hiç bir ezici kuvvet karşısında yıldırılmamış, yese düşürmemiştir. Atatürk'ü Samsun'a getiren kuvvet de kaynağını bu güvenden almıştır. Türk gençliğine bayram olan bugün, onun en kıymetli milli ders günüdür de. 1919 un bugün ihtiyarlamış gençleri, bugünün, yarın kendileri gibi olacak gençlerine bayramlarını kutlarken istispa ile değil, bir güvence hakkındadırlar. Çünkü hepimizin geldiğimiz ve gideceğimiz Türk vatanı müşterek durduğumuz; nesilden nesile varlığını ve şerefini emanet eden Türk milleti, en feyizli ve ölümsüz kaynağımızdır.

